

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش
سال دهم، شماره سوم، پیاپی ۲۷

عوامل بروز فساد در فوتبال ایران

ابوالفضل درویشی^{۱*}، آرمان طاهری^۲، مرتضی دوستی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۵/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۱/۲۶

چکیده

هدف: هدف از مطالعه حاضر شناسایی عوامل بروز فساد در فوتبال ایران است. **روش‌شناسی:** این پژوهش کاربردی و روش انجام آن آمیخته است. روش نمونه‌گیری، هدفمند و دردسترس بود. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران، مربیان، بازیکنان، پیشکسوتان و داوران فوتبال ایران، بود. در مرحله اول تحقیق با استفاده از انجام مصاحبه با ۱۷ نفر از جامعه آماری، عوامل شناسایی شدند. در مرحله دوم، عوامل شناسایی شده در مصاحبه، توسط گروه دلفی (۲۰ نفر) و در دو مرحله بررسی شد؛ در این مرحله عواملی که حداقل ۶۰ درصد دارای پاسخ مثبت بودند، برای مرحله بعد باقی ماندند. در مرحله نهایی رتبه‌بندی عوامل شناسایی شده در دو مرحله قبل با استفاده از پرسشنامه پنج گزینه‌ای لیکرت انجام شد. روایی پرسشنامه بوسیله اساتید مدیریت ورزشی و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ به دست آمد ($\alpha=0/86$). برای رتبه‌بندی عوامل از آزمون فریدمن در قالب نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های این تحقیق مهم‌ترین عوامل بروز فساد در فوتبال ایران به ترتیب شامل نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با فساد، گردش پول زیاد و بدون برنامه در فوتبال، نظارت ناکافی و کنترل نامناسب، دخالت سیاسیون و سوء مدیریت در برخورد با فساد بودند.

نتیجه‌گیری: بنابراین با توجه به نتایج این تحقیق می‌توان گفت در فوتبال ایران عزمی جهت مبارزه اساسی با فساد وجود ندارد و همین عامل نیز دلیلی برای نبود نظارت کافی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ایران، روش آمیخته، عوامل، فساد، فوتبال.

۱. دکترای مدیریت ورزشی دانشگاه مازندران، ۲. دانشجوی دکترای مدیریت ورزشی دانشگاه شمال آمل، ۳. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه مازندران

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: abolfazl446@yahoo.com

مقدمه

دوران حیات خود، فساد را تجربه کند. از طرفی ورزش باید با سجایای اخلاقی، اصول جوانمردی، گذشت و ایثار همراه باشد و هم‌هی ورزشکاران، تماشاگران، مربیان و مدیران ورزشی باید اصول و معیارهای اخلاقی را رعایت کنند؛ اما در عمل چنین نیست و ناهنجاری‌های رفتاری، پرخاشگری، تقلب، تبانی و قانون شکنی در محیط‌های ورزشی روز به روز در حال افزایش است (رزاقی و همکاران، ۱۳۹۳)؛ یکی دیگر از انحرافات است که در ورزش وجود دارد، فساد است. ارتباط بین فساد و ورزش تاریخ طولانی دارد (بریکنل^۴، ۲۰۱۵). مینینگ^۵ (۲۰۰۸) فساد ورزشی را رفتارهایی از ورزشکاران که از دستیابی به سطوح بالای عملکرد که به طور معمول برای برنده شدن در رقابت ورزشی مورد نیاز است، جلوگیری می‌کند و به جای آن به طور عمدی به دیگران اجازه برنده شدن را می‌دهد یا رفتارهایی که توسط مقامات ورزشی انجام می‌شود و بصورت آگاهانه وظایف اختصاصی خود را به شیوه‌ای متفاوت با ارزش‌ها و اهداف اخلاقی باشگاه، انجمن، ورزش‌های رقابتی و به طور کلی کل جامعه مربوطه انجام می‌دهند، گفته می‌شود؛ در تعریفی دیگر فساد در ورزش را فعالیت‌های غیرقانونی و غیراخلاقی که به طور عمدی نتیجه یک مسابقه ورزشی را برای به دست آوردن منافع شخصی یا گروهی، تغییر می‌دهند، تعریف کرده‌اند (گرس و چادویک^۶، ۲۰۱۰).

مینینگ^۷ (۲۰۰۵) فساد در ورزش را به دو دسته تقسیم کرد که شامل فساد مسابقه و فساد اداری

فساد^۱، مسئله‌ای است که در تمام ادوار گریبان گیر دستگاه‌ها سازمان‌ها بوده و هسته‌ی اندیشه بسیاری از دانشمندان و متفکران سیاسی است. در تاریخ بشر همان اندازه‌ای که تمدن، سابقه و قدمت دارد، فساد و ارتشا وجود داشته و هم اکنون نیز یکی از مسائل مبتلا به بیشتر کشورهای جهان از جمله ایران است فساد به فرهنگ کشورها ارتباط ندارد و کشوری با شرایط فرهنگی بالا هم می‌تواند درگیر فساد شود (نجفی کلوری و همکاران، ۱۳۹۱). وجود انواع و اشکال مختلف فساد موجب شده تا نتوان آن را به راحتی در قالب یک تعریف گنجانده و تعاریف زیادی در مورد فساد وجود دارد؛ اما یک وجه اشتراک بین تمام مصادیق فساد می‌توان یافت و آن وجود انگیزه و منافع سوء برای افراد است (خندان، ۱۳۹۵). در فرهنگ وبستر فساد به عنوان رفتار نادرست یا غیرقانونی به ویژه از سوی افراد دارای قدرت تعریف شده است (زارع و همکاران، ۱۳۹۵). فساد عموماً به عنوان سوء استفاده از اختیارات دولتی برای کسب منافع شخصی تعریف می‌شود (هانگ^۲، ۲۰۱۶)؛ همچنین اقتصاددانان فساد را سوء استفاده از قدرت واگذار شده برای کسب منافع شخصی تعریف کرده‌اند (روساس^۳، ۲۰۱۹). فساد امری پیچیده، پنهان و متنوع است و از این رو مبارزه با آن نیز مستلزم تلاش مستمر، طولانی و اصولی است (ربیعی و آصف، ۱۳۹۱). امکان وجود فساد در هر اداره و ارگانی وجود دارد و ورزش نیز از این قاعده مستثنی نیست و ممکن است در

4. Bricknell
5. Maennig
6. Gorse & Chadwick
7. Maennig

1. Corruption
2. Hwang
3. Rosas

جهان را به خود جذب کرده است (بوتینو^۳، ۲۰۱۴). نه تنها فوتبال محبوب‌ترین ورزش جهان است بلکه یک کسب و کار جهانی چند میلیارد یورویی نیز می‌باشد؛ این گردش مالی عظیم برای انواع مختلف فعالیت‌های غیرقانونی بسیار جذاب است و یک موقعیت خوب برای بروز فساد بوجود می‌آورد؛ همانطور که در سال‌های اخیر چندین مورد رخ داده است (دی‌رونکو و لاوورنا^۴، ۲۰۱۵). از طریق فوتبال خیلی افراد به دنبال دست‌یابی به شهرت جهانی می‌باشند؛ به هر حال مانند همه ورزش‌ها امکان بروز فساد در این ورزش وجود دارد. مساله فساد در فوتبال امر بسیار پیچیده‌ای است که تنها به یک عامل بستگی ندارد بلکه ریشه در مسائل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور دارد. فسادهای رایج در فوتبال در قالب دستکاری در نتایج، فروش برنامه‌های رسمی یک تیم، گرفتن میزبانی مسابقات، رشوه و تبانی، شرط‌بندی و دوپینگ است (رزاقی و همکاران، ۱۳۹۳). فساد در فوتبال زمانی اتفاق می‌افتد که مقام، شخص یا افرادی با استفاده از موقعیت خود به دنبال دستیابی به مزیت‌های نادرستی باشند (چیوویس^۵، ۲۰۱۴). به گفته‌ی بروکس و همکاران (۲۰۱۳)، فساد اداری در برخی از رشته‌های بیشتر دیده می‌شود که یکی از آن‌ها فوتبال است.

در مطالعات انجام گرفته رزاقی و همکاران (۱۳۹۳) برخی عوامل موثر فساد اداری در فوتبال را فقدان امنیت شغلی برای کارکنان، وجود شبکه‌های غیررسمی در سازمان، فقدان ساز و کارهای کنترل مناسب، ضعف کیفی

می‌شود؛ فساد مسابقه شامل فعالیت‌های ورزشکاران و یا کسانی است که مسئولیت مستقیم در نتیجه مسابقات دارند و فساد اداری شامل تصمیم‌گیری‌های غیر رقابتی توسط مقامات ورزشی و ادارات دولتی گفته می‌شود. با توجه به اینکه میلیون‌ها دلار در ورزش سرمایه‌گذاری می‌شود، فساد در ورزش در حال تبدیل شدن به یک موضوع مهم و بحث برانگیز است (گرس و چادویک، ۲۰۱۰)؛ در واقع مبالغ هنگفتی از پول که در ورزش امروز، از هزینه انتقال بازیکنان تا قراردادهای شدید حامیان مالی، خرید و فروش تیم‌های ورزشی و ساخت ورزشگاه‌ها رد و بدل می‌شود، فرصت‌های فراوانی نه تنها برای کسب و کار سودآور بوجود می‌آورد بلکه این فرصت‌ها را برای بروز فساد نیز بوجود می‌آورد (کوچان و گوذیر^۱، ۲۰۱۱). فساد در ورزش در حال حاضر در رشته‌های ورزشی متعددی، از رشته‌های مهم مانند فوتبال، تنیس، کریکت، بسکتبال و بیسبال گرفته تا رشته‌های کم‌اهمیتی مانند اسنوکر و بدمینتون، مستند شده است و در همه ورزش‌ها وجود دارد (بریکنل، ۲۰۱۵)؛ در کل بخاطر ماهیت ناملموس فساد، تشخیص و اندازه‌گیری آن در رویدادهای ورزشی کار بسیار دشواری می‌باشد (بوئری و سوچینی^۲، ۲۰۱۳).

بدون شک در میان ورزش‌ها، فوتبال یکی از جذاب‌ترین و محبوب‌ترین‌ها می‌باشد و یک ورزش حرفه‌ای است که توانسته است در بسیاری از کشورها نفوذ قابل توجهی داشته باشد؛ فوتبال بازی زیبا، مورد علاقه، محبوب می‌باشد؛ زیرا آن علاقه میلیون‌ها نفر در سرتاسر

3 . Bottino

4 . Di Ronco & Lavorgna

5 . Chiweshe

1 . Kochan & Goodyear

2 . Boeri & Severgnini

عظیمی و همکاران (۱۳۸۹) نتیجه گرفتند که عواملی مانند بستر کنترل و نظارت، شفافیت، اطلاع‌رسانی و پاسخ‌گویی، قوانین و مقررات اداری، ضعف مدیران در رهبری و هدایت و کنترل و نظارت بر فساد اداری-مالی در سازمان‌های دولتی مراکز استان‌های اصفهان و زنجان موثر می‌باشد. همچنین مانولی و همکاران^۱ (۲۰۱۹) نتیجه گرفتند که از عوامل بروز فساد در فوتبال یونان را وجود شرط بندی غیرقانونی و نبود راه‌های مقابله با آن، نادیده گرفتن و عدم نظارت بر زمینه‌های مالی در فوتبال، نبود تعادل رقابتی در فوتبال یونان و وجود مشکلات مالی در برخی از باشگاه‌ها می‌باشد. دی‌رونکو و لاورنا (۲۰۱۵) برخی عوامل بروز فساد در فوتبال ایتالیا را نبود مکانیزم‌های مشخص برای کنترل حساب‌های مالی تیم‌های فوتبال، عدم کفایت اداری، نبود ساز و کار مناسب برای نظارت بر فساد، نبود قوانین و چارچوب‌های مشخص برای کنترل شرکت‌های شرط‌بندی، فقدان مکانیسم لازم برای کنترل بازیکنان و نبود ساز و کار مناسب برای نظارت بر خرید و فروش بازیکنان و کنترل پرداختی‌های مربوط به آن می‌باشد. چپووش (۲۰۱۴) از عوامل بروز فساد در فوتبال آفریقا را نبود نظارت و بازرسی از مقامات فوتبال و نبود قوانین و اقدامات کافی برای مقابله با فساد بود. وی^۲ (۲۰۱۵) از عوامل بروز فساد در ورزش چین را تمرکز بیش از حد بر قدرت اداری، کمبود قوانین و مقررات، محیط نامناسب و فقدان مقررات اخلاق حرفه‌ای برشمردند.

و مقررات برشمردند که تفاوت آن با پژوهش حاضر در این مورد می‌باشد که پژوهش رزاقی و همکاران (۱۳۹۳) تنها فساد اداری را بررسی کرده‌اند اما این پژوهش به طور جامع‌تر تمام عوامل (اداری، مالی، مسابقه و ...) که موجب بروز فساد در فوتبال ایران شده را شناسایی کرده است. نجفی کلوری (۱۳۹۳) نتیجه گرفتند که عوامل موثر بر بروز فساد اداری در فدراسیون فوتبال را ویژگی‌های فرهنگی، وضعیت اقتصادی، ویژگی‌های سازمانی، قوانین و مقررات و ویژگی‌های فردی کارکنان، می‌باشند. زارع و همکاران (۱۳۹۵) دریافتند که برخی از عوامل موثر بر بروز فساد اداری در وزارت ورزش و جوانان شامل پیچیدگی قوانین و مقررات، عدم آشنایی ارباب رجوع با قوانین و مقررات، فقدان مدیران متخصص و کارآمد و عدم وجود مکانیسم‌های کنترلی و نظارتی مناسب، می‌باشد. ابزری و فغانی (۱۳۹۲) نبود مقررات و قوانین بازدارنده و نظام‌های کنترلی موثر، وجود ابهام در رویه‌های اداری و استانداردهای جاری کار، عدم تطابق قوانین و مقررات با واقعیت‌های ملموس، عدم توجه به شایسته‌سالاری، عدم ثبات مدیریتی و ابهام در سیاست‌ها را از عوامل موثر در بروز فساد اداری برشمردند. خضری و همکاران (۱۳۹۰) برخی از زمینه‌های بروز فساد اقتصادی در مناقصات دولتی را نبود نظام شایسته‌سالاری، رعایت نکردن اخلاق حرفه‌ای و ضعف ساز و کارهای نظارتی، برشمردند. همچنین رهنورد و همکاران (۱۳۸۹) از عوامل موثر بر فساد مالی در بین کارکنان دستگاه‌های اجرایی را قانون‌گریزی، ضعف پاسخ‌گویی و نظارت، ضعف سیستم عملکرد، بروکراسی زائد و ناکارآمدی سیستم نگره‌داری عنوان کردند.

1. Manoli, Antonopoulos, & Bairner

۲. Wei

است که بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها، روش آمیخته و از لحاظ هدف، کاربردی محسوب می‌شود. جامعه آماری این تحقیق شامل مدیران، مربیان و فوتبال ایران می‌باشند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش هدفمند و در دسترس بودند. در مرحله اول، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته با ۱۷ نفر از جامعه آماری انجام و پس از اشباع نظری، مصاحبه‌ها متوقف شد. در این مرحله عوامل بروز فساد در فوتبال ایران شناسایی شد. در مرحله دوم از طریق تکنیک دلفی (دو دور) و گروه دلفی که شامل ۲۰ نفر بودند به استخراج و رتبه‌بندی عوامل نهایی بروز فساد در فوتبال ایران پرداخته شد. در دور اول دلفی، پرسشنامه حاصل از عوامل شناسایی شده در مصاحبه با پاسخ بلی/ خیر بین گروه دلفی توزیع شد. در دور دوم دلفی پرسشنامه بصورت طیف پنج گزینه‌ای لیکرت برای رتبه‌بندی این عوامل در بین گروه دلفی توزیع شد. برای تعیین روایی پرسشنامه با ۷ نفر از اساتید مدیریت ورزشی مشورت شد و بعد از اعمال کلیه پیشنهادات اصلاحی و تغییرات ضروری، پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت؛ همچنین پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ بررسی شد ($\alpha=0/86$). برای تجزیه تحلیل داده‌ها، در مصاحبه پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها، نظرات مختلف در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و به صورت کیفی تحلیل شدند؛ در این مرحله براساس نظریه برخاسته از داده‌ها، داده‌ها تجزیه و تحلیل و در قالب مولفه‌هایی دسته‌بندی شدند؛ هدف عمده روش برخاسته از داده‌ها تبیین یک پدیده از طریق مشخص کردن عناصر کلیدی (مفاهیم، مقوله‌ها و قضیه‌ها) آن پدیده و سپس طبقه‌بندی روابط این عناصر درون بستر و فرآیند آن پدیده است (امیری و نوروزی حسینی، ۱۳۹۳). سه فرآیند هم‌پوش در فرآیند تحلیل نظریه برخاسته از داده‌ها وجود دارد که

مسترز^۱ (۲۰۱۵) نیز از راهکارهای مبارزه با فساد فشار بر روی ارگان‌های مسئول برای مبارزه با فساد، ممنوع کردن شرط‌بندی و تصویب قانون‌های مبارزه با فساد را برشمردند. در ایران مانند اکثر کشورهای دنیا، فوتبال دارای محبوبیت فراوانی در بین اقشار مختلف مردم می‌باشد و یکی از ورزش‌های پرنفوذ در کشور ایران است؛ به دلیل اهمیت ترویج و گسترش این ورزش در ایران و برنامه‌ریزی جهت برگزاری مسابقات درون و برون مرزی در رده‌های سنی مختلف و همچنین پیگیری مستمر این ورزش از طریق مردم، صدا و سیما و روزنامه‌ها، توجه به عوامل بروز فساد در فوتبال ایران امری مهم به نظر می‌رسد؛ از طرفی با ورود بدون نظارت سرمایه عمومی کشور به این رشته و افزایش درآمد فوتبالیست‌ها نسبت به دیگر اقشار مردم و عدم افزایش سطح کیفی مسابقات و اخبار منتشر شده در مورد حواشی تیم‌ها، مربیان، داوران و رفتارهای غیر اخلاقی رخ داده در خارج و داخل زمین فوتبال، حساسیت افکار عمومی نسبت به این موارد بیشتر شده است و لذا بررسی دلایل بروز این رفتارها امری ضروری است؛ همچنین برای اینکه فوتبال ایران در مسیر درست خود قرار گیرد و در تمام جوانب موفق باشد نیاز است که عوامل بروز فساد در فوتبال ایران شناسایی و سپس در جهت کاهش و از بین بردن آن اقدام شود؛ بنابراین محقق در این پژوهش به دنبال شناسایی و رتبه‌بندی عوامل بروز فساد در فوتبال ایران می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر یک تحقیق توصیفی-تحلیلی

عبارت‌اند از: کدگذاری باز^۱، کدگذاری محوری^۲ و کدگذاری انتخابی^۳. در مرحله اول و دوم بخش دلفی پس از اعمال نظر گروه دلفی، مواردی که حداقل دارای ۶۰ درصد پاسخ مثبت بودند، برای مرحله نهایی در پرسشنامه باقی ماندند؛ در مرحله سوم دلفی تجزیه تحلیل داده‌ها از طریق آزمون فریدمن و در قالب آمار توصیفی و استنباطی و در قالب نرم‌افزار SPSS انجام شد. همانطور که در جدول ۱ مشاهده، اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به مصاحبه‌شونده‌ها و گروه دلفی آورده شده است که در آن تعداد مریبان ۱۰ نفر، مدیران ۳ نفر، بازیکنان ۳ نفر، پیشکسوتان ۲ نفر، داوران ۲ نفر می‌باشد. پس از انجام مصاحبه با ۱۷ نفر، ۳۸ عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران شناسایی شدند که برای استخراج عوامل نهایی و رتبه‌بندی آن‌ها این عوامل در اختیار گروه دلفی قرار گرفت که نتیجه آن در جدول ۲ و ۳ گزارش شده است. نمونه‌ای از کدگذاری به شرح جدول ۲ ارائه شده است؛ در این جدول فرآیند کدگذاری باز، محوری و گزینشی مربوط به مصاحبه و چگونگی استخراج عوامل بروز فساد در فوتبال ایران، آورده شده است.

یافته‌های پژوهش

در این بخش یافته‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی ارائه شده است.

1. Open coding
2. Axial Coding
3. Selective Coding

جدول ۱. اطلاعات جمعیتی شناختی مصاحبه‌شونده‌ها و گروه دلفی

سمت	سن (سال)	سابقه (سال)	رشته تحصیلی	مدرک تحصیلی
مدیر	۵۹	۲۷	مدیریت ورزشی	کارشناسی ارشد
مری	۴۱	۱۳	-	دیپلم
مری	۴۹	۲۱	معماری	کارشناسی ارشد
پیشکسوت	۵۲	۲۴	مدیریت ورزشی	دکتری
پیشکسوت	۴۶	۲۹	تربیت بدنی	لیسانس
مدیر	۵۵	۳۰	مدیریت ورزشی	کارشناسی ارشد
مری و مفسر (استاد دانشگاه)	۷۲	۴۵	مدیریت ورزشی	دکتری
مری	۵۶	۲۸	روانشناسی	کارشناسی ارشد
مری	۴۸	۲۷	مدیریت ورزشی	دانشجوی دکتری
مری	۴۵	۱۸	مدیریت ورزشی	دکتری
بازیکن	۳۰	۱۱	شیمی	کارشناسی ارشد
مری	۴۸	۱۴	روانشناسی	کارشناسی
بازیکن	۳۵	۱۰	تربیت بدنی	کارشناسی
داور	۳۹	۱۴	منابع طبیعی	کارشناسی ارشد
مری و استاد دانشگاه	۵۱	۱۷	مدیریت ورزشی	دکتری
بازیکن	۳۰	۱۳	شیمی	لیسانس
مدیر	۶۹	۳۲	تربیت بدنی	کارشناسی ارشد
مری	۴۸	۱۸	هنر	کارشناسی
مری	۵۴	۱۸	فرهنگ و ادب	دیپلم
داور	۵۹	۳۰	اقتصاد	لیسانس

جدول ۲. نمونه‌ای از کدگذاری باز، محوری و گزینشی مصاحبه‌های انجام گرفته

خلاصه متن مصاحبه	کدگذاری باز	کدگذاری محوری	کدگذاری گزینشی
از رکن‌های اساسی و بسیار مهم در جهت مبارزه با فساد در هر ارگانی وجود مدیریت مقدر و شایسته هست چون این مدیر است که باید پیگیر و دنبال کننده مبارزه با فساد باشد تا بتواند سایر ارکان فوتبال را به این سمت ببرد و تا زمانی که مدیر کاردان و شایسته سر کار نباشد این امر بوجود نمی‌آید؛ در واقع فوتبال ایران در حال حاضر مدیر خوب ندارد و از طرفی مدیریت نیست در مبارزه با فساد وجود ندارد که بتوان آن را مدیریت کرد. فوتبال حال حاضر ایران از نبود مدیریت رنج می‌برد و همین امر بر روی مبارزه با فساد نیز اثر زیادی داشته است. از طرف دیگر نقل و انتقال پول زیاد در فوتبال ایران و عدم نظارت بر روی این پول و چگونگی	وجود مدیریت و شایسته بودن مدیران در امور مربوط به فساد می‌تواند به کاهش و کنترل آن کمک کند و نبود آن در حال حاضر به بیشتر شدن آن منجر شده است.	مدیریت ضعیف + نبود مدیریت شایسته در فوتبال کشور وجود پول زیاد در بخش‌های مختلف و نبود شفافیت مالی در کل فوتبال ایران	سوء مدیریت در فوتبال گردش پول زیاد و بدون برنامه در فوتبال عدم شفافیت مالی وارد شدن افراد غیرمتخصص به فوتبال کشور
وجود پول زیاد و بی برنامه در هر جایی امکان بروز فساد را افزایش می‌دهد که فوتبال نیز جدایی از این نیست؛ نقل و انتقال زیاد پول در فوتبال به دلایل مختلف و نبود نظارت و	وجود پول زیاد و بی برنامه در هر جایی امکان بروز فساد را افزایش می‌دهد که فوتبال نیز جدایی از این نیست؛ نقل و انتقال زیاد پول در فوتبال به دلایل مختلف و نبود نظارت و	نقل و انتقال پول زیاد در مقابل اجرای قوانین (ضابطه)	غیرمتخصص به فوتبال کشور

حاکمیت رابطه بجای ضابطه در بخش ورزش	برنامه برای صرف آن باعث افزایش بروز فساد در فوتبال ایران شده است؛ همچنین عدم وجود شفافیت مالی نیز باعث ترغیب افراد به انجام فسادهای مالی می‌کند.	دخل و صرف آن و همچنین نبود شفافیت مالی در جای جای این فوتبال از مهم‌ترین عوامل موثر در بروز فساد موثر بوده است. میلیاردها پول برای بازیکنی که یک سوم آن پول نمی‌آورد پرداخت می‌شود و هیچ کس نم‌پرسد این مقدار پول چرا هزینه می‌شود و هرساله میلیاردها پول در باشگاه‌ها و فدراسیون فوتبال هزینه و صرف می‌شود ولی هیچ شفافیتی وجود ندارد.
	عدم توجه و اجرای قوانین موجود و نقش بیشتر رابطه در بخش‌های مختلف فوتبال و در نتیجه آن افزایش بی قانونی باعث بیشتر شدن احتمال فساد در فوتبال ایران شده است.	در فوتبال نیز مانند بخش‌های مختلف دیگر، افرادی که وارد فوتبال می‌شوند براساس شایستگی نیست و بازهم وجود ارتباط است؛ که همین رابطه و نبود شایستگی و وارد شدن افرادی که صلاحیت ندارند باعث دامن زدن بر فساد و افزایش آن می‌شود چراکه وقتی فردی با رابطه وارد یک مجموعه مانند فوتبال می‌شود قطعاً همین رابطه را در بخش‌های آن به کار می‌برد و بر مبنای قوانین عمل نخواهد کرد.

عدم وجود قوانین و مقررات بازدارنده	وجود نداشتن قوانین و مقررات برای جلوگیری از بروز و افزایش فساد	وجود قوانین و مقررات محکم و اساسی برای مبارزه با فساد لازم است و در حال حاضر نبود آن باعث افزایش رانت و سوء استفاده و نهایتاً فساد شده است.	در حالی که وجود قوانین محکم و اجرای آن یکی از مهم‌ترین عوامل مبارزه با فساد هست ولی در حال حاضر در فوتبال کشور ما قوانین و مقررات مشخص و مدونی جهت جلوگیری و مبارزه با فساد وجود ندارد و همین باعث شده است که افراد مختلف به راحتی و بدون ترس از هرگونه مجازات به سمت فساد روی بیاورند و تاکنون هیچ برخورد قاطعی با افراد مفسد در فوتبال نشده و هیچ عزمی در این جهت وجود ندارد؛ نبود قانون باعث افزایش رانت در بخش‌های مختلف فوتبال و همچنین نبود این قوانین فرصتی بسیار مناسب را برای سوء استفاده از این فضا به وجود آورده است.

جدول ۳. درصد عوامل (دور اول دلفی)

ردیف	عوامل	تعداد پاسخ مثبت	درصد پاسخ مثبت	ردیف	شاخص‌ها	تعداد پاسخ مثبت	درصد پاسخ مثبت
۱	سوء مدیریت	۱۸	۱۰۰	۲۰	وارد شدن افراد غیر متخصص و وابسته به هرم قدرت از طریق رانت سیاسی به ورزش کشور	۱۷	۹۴/۴۴
۲	نظارت ناکافی و کنترل نامناسب	۱۶	۸۸/۸۹	۲۱	دخالت افراد غیر حرفه‌ای و کم اطلاع در زمینه‌های	۱۸	۱۰۰

ورزشی							
۳	تبعض قائل شدن بین بازیکنان و تعبیر کردن به خودی و غیر خودی	۱۵	۸۳/۳۳	۲۲	جزیره‌ای و سلیقه‌ای بودن فوتبال	۱۱	۶۱/۱۱
۴	پول و مسائل مالی	۱۸	۱۰۰	۲۳	حاکمیت رابطه بجای ضابطه در بخش ورزش	۱۷	۹۴/۴۴
۵	همکاری ضعیف رسانه‌ها در جهت مبارزه با فساد	۱۳	۷۲/۲۲	۲۴	نقش ناچیز مربی در تعیین تیم مورد نظر بعزت دخالت بخش های غیر مرتبط جهت گیری و دخالت	۱۲	۶۶/۶۷
۶	حرفه‌ای نبودن فوتبال ایران	۱۶	۸۸/۸۹	۲۵	مطبوعات ورزشی بسود و یا ضرر افراد و یا تیم‌ها در هنگام عقد قرارداد	۱۲	۶۶/۶۷
۷	قهرمان پروری	۱۰	۵۵/۵۵	۲۶	وجود مافیا در فوتبال	۱۷	۹۴/۴۴
۸	دخالت سیاسیون	۱۶	۸۸/۸۹	۲۷	دخالت دولت در ورزش	۱۶	۸۸/۸۹
۹	شهرت طلبی	۱۴	۷۷/۷۸	۲۸	شرط بندی و بستن قراردادهای صوری	۱۵	۸۳/۳۳
۱۰	کمبود آژانس‌های معتبر نقل و انتقال بازیکن	۱۴	۷۷/۷۸	۲۹	مادی گرایی	۱۴	۷۷/۷۸
۱۱	همگام نبودن بحث فرهنگی با مسائل فنی	۱۴	۷۷/۷۸	۳۰	جهت گیری برخی از سیاسیون ذی نفوذ به منظور برد تیم مد نظر با اهداف سیاسی خاص	۱۴	۷۷/۷۸
۱۲	نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با فساد	۱۶	۸۸/۸۹	۳۱	دلای در سن و سال ورود افراد به تیم	۱۶	۸۸/۸۹
۱۳	امکان جلیه جایی پول‌های کلان بصورت غیر قانونی	۱۷	۹۴/۴۴	۳۲	نتیجه گرایی و استفاده از تمامی ابزار (دوپینگ) برای رسیدن به هدف	۱۱	۶۱/۱۱
۱۴	عدم وجود قوانین و مقررات یازدارنده رانت و سوء استفاده	۱۷	۹۴/۴۴	۳۳	پایبند نبودن مدیران برخی از باشگاه‌ها به تعهدات	۱۷	۹۴/۴۴
۱۵	تخصیص اعتبارات بدون برنامه در فوتبال	۱۷	۹۴/۴۴	۳۴	عدم شفافیت مالی	۱۷	۹۴/۴۴
۱۶	نبود آموزش‌های درست و اخلاقی	۱۱	۶۱/۱۱	۳۵	عدم آگاهی خانواده‌ها و بازیکنان از قوانین و مقررات فیفا و فدراسیون و نحوه قرارداد بستن	۱۳	۷۲/۲۲
۱۷	نفوذ افراد دلال تحت عنوان مشاور در بالاترین سطوح ورزش کشور	۱۷	۹۴/۴۴	۳۶	خریدن داوران	۱۲	۶۶/۶۷
۱۸	تبدیل شدن سازمان تربیت بدنی به وزارت ورزش و جوانان	۱۰	۵۵/۵۵	۳۷	تفویض اختیار غیر اصولی و بدون نظارت	۱۴	۷۷/۷۸
۱۹	عدم استقرار مناسب زیرساخت و بنیان وزارت ورزش و جوانان	۱۴	۷۷/۷۸	۳۸	استفاده ناکافی از تکنولوژی جدید در فوتبال	۱۰	۵۵/۵۵

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، عوامل قهرمان پروری، تبدیل شدن سازمان تربیت بدنی به وزارت ورزش و استفاده ناکافی از

تکنولوژی جدید در فوتبال با ۵۵/۵۵ درصد پاسخ مثبت، کمتر از ۶۰ درصد جواب‌ها را به خود اختصاص داده است و بدین ترتیب از بین

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، عوامل قهرمان پروری، تبدیل شدن سازمان تربیت بدنی به وزارت ورزش و استفاده ناکافی از

عوامل حذف شد و ۳۵ عامل برای دور دلفی باقی ماند.

جدول ۴. نتایج تحلیل واریانس آزمون فریدمن ابعاد تحقیق

بعد	درجه آزادی	مجذور کای دو	سطح معنی داری
عوامل فساد	۳۷	۵۷/۶۱۰	۰/۰۱

* سطح معنی داری در سطح ($p < 0/05$) می باشد.

با توجه به جدول ۴ و سطح معنی داری، از آنجا که سطح معنی داری به دست آمده کوچکتر از موارد، تفاوت معنی داری وجود دارد. ۰/۰۵ است، می توان نتیجه گرفت که بین همه

جدول ۵. اولویت بندی عوامل بروز فساد در فوتبال ایران (دور دوم دلفی)

رتبه	میانگین - رتبه ای	عوامل	رتبه	میانگین رتبه ای	عوامل
۱۸	۱۹/۱۳	وارد کردن اعتبارات بشکل نامتوازن و تمرکز اصلی آن بر هرم بالایی باشگاهها	۱	۲۴/۲۹	نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با فساد
۱۸	۱۹/۱۳	پایبند نبودن مدیران برخی از باشگاهها به تعهدات	۲	۲۴/۲۶	گردش پول زیاد و بدون برنامه در فوتبال
۱۹	۱۹/۱۱	عدم وجود قوانین و مقررات بازدارنده	۳	۲۳/۶۱	نظارت ناکافی و کنترل نامناسب دخالت سیاسیون
۲۰	۱۸/۵۳	عدم آگاهی خانوادهها و بازیکنان از قوانین و مقررات فیفا و فدراسیون و نحوه بستن قرارداد	۴	۲۲/۳۴	سوء مدیریت در برخورد با فساد
۲۱	۱۸/۵۰	تفویض اختیار غیر اصولی و بدون نظارت	۵	۲۲/۳۴	تبعیض قائل شدن بین بازیکنان
۲۲	۱۸/۴۷	جهت گیری و دخالت مطبوعات ورزشی	۶	۲۲/۳۰	نفوذ افراد دلال تحت عنوان مشاور در بالاترین سطوح ورزش کشور
۲۳	۱۸/۲۶	شهرت طلبی	۷	۲۲/۲۱	حرفه ای نبودن فوتبال ایران
۲۴	۱۷/۹۵	دلالی در سن و سال ورود افراد به تیم	۸	۲۱/۹۲	دخالت افراد غیر حرفه ای و کم اطلاع در زمینه های ورزشی
۲۵	۱۷/۸۲	همگام نبودن بحث فرهنگی با مسائل فنی	۹	۲۱/۵۳	وارد شدن افراد غیر متخصص با رانت سیاسی به ورزش کشور
۲۶	۱۷/۶۶	شرط بندی و بستن قراردادهای صوری	۱۰	۲۰/۹۷	کمبود آژانس های معتبر نقل و انتقال بازیکن
۲۷	۱۷/۴۷	حاکمیت رابطه بجای ضابطه در بخش ورزش	۱۱	۲۰/۸۴	جهت گیری برخی از سیاسیون ذی نفوذ به منظور برد تیم مد نظر با اهداف سیاسی خاص
۲۸	۱۶/۴۵	نقش ناچیز مربی در تعیین تیم مورد نظر بعلت دخالت بخش های غیر مرتبط	۱۲	۲۰/۵۵	امکان جابه جایی پول های کلان بصورت غیر قانونی
۲۹	۱۶/۴۵	خریدن داوران	۱۳	۲۰/۵۳	

۳۰	۱۵/۳۴	همکاری ضعیف رسانه‌ها در جهت مبارزه با فساد	۱۴	۲۰/۰۵	وجود مافیای در فوتبال
۳۱	۱۵/۱۱	توجه زیاد به مادی‌گرایی	۱۵	۱۹/۷۹	دخالت دولت در فوتبال
۳۲	۱۴/۱۶	نتیجه‌گرایی و استفاده از تمامی ابزارها برای رسیدن به این هدف	۱۶	۱۹/۷۴	نبود آموزش‌های درست و اخلاقی
۳۳	۱۳/۱۳	استقرار نادرست زیرساخت و بنیان وزارت ورزش و جوانان	۱۷	۱۹/۵۰	عدم وجود شفافیت مالی
			۱۸	۱۹/۱۳	جزیره‌ای و سلیقه‌ای بودن فوتبال

فوتبال و همه‌ی ارگان‌های مسئول در ایران می‌باشد و این مهم یکی از خواسته‌های مشروع مردم علاقه‌مند به این ورزش و اهالی فوتبال است. برای رسیدن به نتیجه در هرکاری به همکاری و کار جمعی نیاز است؛ برای مبارزه با فساد در فوتبال ایران نیز وجود اراده جمعی برای انجام این کار ضروری است. نبوده اراده در بخش‌های مختلف فوتبال ایران برای از بین بردن فساد در این ورزش باعث بوجود آمدن فساد بیشتر در آن شده است و مسئولین و دست‌اندرکاران فوتبال کشور برای مبارزه با فساد باید با همکاری و هماهنگی با یکدیگر فساد عوامل بروز آن را در فوتبال از بین ببرند؛ بنابراین دستگاه‌های نظارتی کشور، وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون فوتبال، رسانه‌ها و همه ارگان‌ها و افراد مرتبط با فوتبال برای از بین بردن و کاهش فساد در فوتبال باید بطور هماهنگ عمل کنند و همه آن‌ها برای انجام این کار تلاش کنند. با وجود محرض شدن فساد در بخش‌هایی از فوتبال ایران و انجام اقداماتی در جهت کاهش و از بین بردن آن هنوز این عامل که فوتبال هر کشوری را به سمت نابودی سوق می‌دهد، وجود دارد و تلاش همه جانبه در جهت ریشه کن کردن آن انجام نگرفته است؛ بنابراین نیاز است با اراده قوی، همت همه‌جانبه و تصویب قوانین و مقررات در جهت مبارزه با فساد

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، مهم‌ترین عوامل بروز فساد در فوتبال ایران از نظر گروه دلفی به ترتیب شامل نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با فساد (۲۴/۲۹)، گردش پول زیاد در فوتبال (۲۴/۲۶)، نظارت ناکافی و کنترل نامناسب (۲۳/۶۱)، تخصیص اعتبارات بدون برنامه در فوتبال (۲۲/۸۲) و دخالت سیاسیون (۲۲/۳۴) می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد پنج مورد از مهم‌ترین عوامل شامل نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با فساد، گردش پول زیاد در فوتبال، نظارت ناکافی و کنترل نامناسب، تخصیص اعتبارات بدون برنامه در فوتبال و دخالت سیاسیون می‌باشند. در ادامه در مورد پنج مورد از مهم‌ترین عوامل بروز فساد در فوتبال ایران بحث شده است.

مهم‌ترین عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران، نبود اراده جمعی لازم برای مبارزه با آن می‌باشد که با نتیجه چپ‌ووش (۲۰۱۴) همسو است. مسترز (۲۰۱۵) نیز از راهکارهای جلوگیری و کاهش فساد در ورزش را افزایش فشار بر ارگان‌ها مسئول جهت مبارزه با فساد عنوان کردند. مبارزه با فساد در فوتبال ایران یکی از مسئولیت‌های اساسی فدراسیون فوتبال، وزارت ورزش و جوانان، نهادهای نظارتی در

در فوتبال ایران گام برداشت.

دومین عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران، گردش پول زیاد و بدون برنامه در این ورزش می باشد که با نتیجه دی‌رونکو و لاورنا (۲۰۱۵) و مانولی و همکاران (۲۰۱۹) همسو است؛ مسترز (۲۰۱۵) همچنین از عوامل بروز فساد در ورزش را تجاری شدن آن و گردش مالی فراوان برشمردند. گردش پول زیاد در هر ارگان یا سازمانی امکان بروز فساد را در آن افزایش می‌دهد و فوتبال نیز از این قاعده مستثنی نیست. امروزه فوتبال با پشت سر گذاشتن تغییرات فراوان، از حالت یک ورزش ساده به یک تجارت مبدل شده است و خود را در کنار سایر صنایع و حرفه‌های موجود مطرح نموده است (شعبانی‌بهار و همکاران، ۱۳۹۶) و به همین دلیل فوتبال به یک صنعت چند میلیارد دلاری در جهان تبدیل شده است که پول‌های بسیار زیادی در این ورزش رد و بدل می‌شود؛ در ایران نیز این مسئله صدق می‌کند و پول بسیار زیادی در نتیجه نقل و انتقال بازیکنان، بلیت فروشی، تبلیغات و ... در فوتبال وجود دارد و همین گردش پول زیاد یکی از مهم‌ترین عواملی است که احتمال بروز فساد در فوتبال ایران را افزایش می‌دهد و در واقع در بروز آن موثر است؛ بنابراین مسئولین مربوطه باید بر چگونگی گردش پول در فوتبال نظارت کافی داشته باشند و حسابرسی و بررسی مداوم در بخش‌های مختلف را انجام دهند؛ همچنین آن‌ها برای اختصاص بودجه به بخش‌های مختلف، ابتدا اولویت‌های فوتبال کشور را مشخص و سپس براساس یک برنامه‌ریزی دقیق و شفاف، بودجه را اختصاص دهند تا از هدر رفتن منابع مالی و بروز فساد در فوتبال ایران جلوگیری کنند.

نظارت ناکافی و کنترل نامناسب، سومین عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران می‌باشد که با نتایج زارع و همکاران (۱۳۹۵)، ابزری و فغانی (۱۳۹۲)، خضری و همکاران (۱۳۹۰)، رهنورد و همکاران (۱۳۸۹)، عظیمی و همکاران (۱۳۸۹)، مانولی و همکاران (۲۰۱۹)، دی‌رونکو و لاورنا (۲۰۱۵)، چیووش (۲۰۱۴) و وی (۲۰۱۵) همسو است. نسیف^۱ (۲۰۱۴) نیز مهم‌ترین عامل بروز فساد در ورزش لبنان، دولتی بودن سیستم‌های نظارتی در ورزش این کشور اعلام شد. عباس‌زاده واقفی و همکاران (۱۳۹۶) نیز یکی از علل بروز فساد در شهرداری تهران را ضعف سیستم نظارتی و فساد دستگاه نظارتی برشمردند. تریسمان^۲ (۲۰۰۰) نیز یکی از شاخص‌های موثر بر بروز فساد اداری را نبود سازوکارهای کنترل کارآمد در سازمان‌ها برشمرد. وجود سیستم‌های نظارت و کنترلی مناسب امری بسیار مهم در پیشگیری از بروز فساد در فوتبال می‌باشد. نظارت و کنترل یکی از اجزای اصلی مدیریت محسوب می‌گردد، به طوری که بدون توجه به این جزء، سایر اجزای مدیریت مثل برنامه‌ریزی، سازماندهی و هدایت نیز ناقص بوده و تضمینی برای انجام درست آن‌ها وجود ندارد؛ اطمینان از اینکه اجرای برنامه و هدایت آن درست صورت می‌گیرد و در صورت مشاهده انحراف، اقدام لازم برای تصحیح آن به عمل می‌آید، نیازمند فرآیندی است که آن را نظارت و کنترل می‌نامند (جاسبی، ۱۳۷۱)؛ فساد نیز از این امر مستثنی نیست و در صورت نبود کنترل و نظارت درست امکان بروز فساد در فوتبال وجود دارد. مبارزه و کاهش بروز فساد در

۱. Nassif

۲. Treisman

است (حشمت‌زاده و اکرمیان، ۱۳۹۴). در بین ورزش‌ها، فوتبال در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی از جهات مختلف با سایر ورزش‌ها متمایز است. فوتبال اجتماعی‌ترین ورزش در داخل کشورهاست و هزاران تماشاگر را به ورزشگاه می‌کشاند و میلیون‌ها بیننده را برای تماشای بازی بین دو تیم به پای تلویزیون و رادیو می‌نشانند (صباغیان، ۱۳۹۴)؛ وجود این محبوبیت در فوتبال باعث افزایش احتمال دخالت افراد سیاسی در این ورزش می‌شود و بسیاری از دولت‌ها و حکومت‌ها برای پیشبرد اهداف سیاسی و تبلیغاتی خود به سمت ورزش روی آورده‌اند و از بین ورزش‌ها نیز به فوتبال را به دلیل وجود طرفداران زیاد، بیشتر مورد توجه قرار می‌دهند.

سوء مدیریت در برخورد با فساد، پنجمین عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران می‌باشد که با مطالعه عظیمی و همکاران (۱۳۸۹) همسو است؛ همچنین سپهوند و همکاران (۱۳۹۷) قضاوت‌های شخصی مدیران را از عوامل افزایش فساد اداری عنوان کردند. زارع و همکاران (۱۳۹۵) یکی از عوامل بروز فساد اداری در وزارت ورزش و جوانان را فقدان مدیران متخصص و کارآمد برشمرد. در جهان پرشتاب و تحول‌آفرین امروز، همه‌ی شواهد از محوری بودن نقش انسان در گشایش‌ها دارد. در این عرصه سنگ زیربنای هر سازمانی مدیر آن است و سازمان در صورت مدیریت صحیح می‌تواند به ارتقاء و توانمندی برسد؛ پس فساد در فوتبال نیز از این قاعده مستثنی نیست.

فوتبال ایران نیاز به اقدامات پیشگیرانه و بازدارنده است و برای تحقق این امر وجود سیستم نظارت و کنترل دقیق امری مهم می‌باشد. نظارت و کنترل برای کاهش و جلوگیری از بروز فساد در فوتبال باید به صورت مستمر باشد یعنی قبل از بروز فساد، در حین بروز فساد و پس از بروز آن انجام شود و دستگاه‌های نظارتی کشور باید بیشترین تلاش را برای جلوگیری از بروز فساد و برخورد با افرادی که در بروز فساد در فوتبال دخیل هستند، داشته باشند.

دخالت سیاسیون دیگر عامل موثر در بروز فساد در فوتبال ایران می‌باشد. شفیع‌ی و افروزه (۱۳۹۷) نیز یکی از عوامل موثر در بروز فساد در فوتبال را نفوذ سیاسیون در ورزش برشمردند. رابطه ورزش و سیاست امری فراتر از رویکردهای قانونی نسبت به این ارتباط است. بر مبنای رویکرد نهادی-قانونی و در سطوح رسمی، ورزش و سیاست هم‌چون دو عامل مجزا از یکدیگر تلقی گردیده و بسیاری از نهادها و قوانین بین‌المللی، مداخله مستقیم دولت‌ها در ورزش را مورد انتقاد و توبیخ قرار داده‌اند. علی‌رغم رویکرد رسمی و قانونی، شواهد تاریخی نمایان‌گر ارتباط پیوسته این دو عامل بوده است. امروزه و در قرن بیستم، حوزه‌های اجتماعی به واسطه‌ی شبکه‌ای شدن جوامع، دیگر میلی به تفکیک ندارند و رابطه‌ی ورزش و سیاست نیز به نحو کامل‌تری میل به تنیدگی پیدا کرده است. امروز، دولت‌ها نقشی ناگزیر برای دخالت سیاسی در ورزش دارند و علی‌رغم ادعای عدم دخالت‌شان، اهمیت و منافع این پدیده در عرصه‌های داخلی و خارجی، میل دولت به سیاست‌گذاری‌های پیوسته در جهت استفاده از آن بیش‌تر نموده

مبارزه اساسی با فساد وجود ندارد و همین عامل نیز دلیلی برای نبود نظارت کافی می‌باشد و از طرفی گردش پول زیاد و بدون برنامه در فوتبال، نظارت ناکافی و کنترل نامناسب، دخالت سیاسیون و سوء مدیریت نقش بیشتری در بروز فساد در فوتبال ایران و همچنین پیشگیری از ایجاد و گسترش فساد در فوتبال دارند و می‌توانند مقدم بر سایر عوامل مورد توجه سیستم‌های نظارت و کنترل کشور و فدراسیون فوتبال قرار گیرد. بنابراین مسئولان و مدیران فوتبال کشور و همه ارگان‌هایی که مسئول مبارزه با فساد در کشور هستند باید تلاش خود را مبنی بر پیشگیری از بروز عوامل شناسایی شده در این تحقیق و از بین بردن آن به کار ببرند.

منابع:

- Abbaszadeh Vaghefi, SH, AS., Delkhal, J; Foruzand Dehkordi, L. (2017). Identifying native causes of corruption: a case study of tehran municipality. *accounting knowledge*, 7(68), 5-40. [Persian]
- Abzari, M., Faghani, F (2013). Applying the AHP and TOPSIS approach to prioritize the factors influencing corruption and its strategies. *Journal of Operations Research and Its Applications*, 1(36), 43-57. [Persian]
- Amiri, M., Nowruzi Seyyed Hosseini, R (2014). An Introduction to the Qualitative Research Method in Sport. *Tehran, Tehran University Press*, 233-235. [Persian]
- Azimi, H., Atafar, Ali; Shaemi Barzaki, A. (2010). Investigating management and organizational factors affecting administrative-financial corruption in governmental organizations of isfahan and zanzan provincial centers. *strategic*

مدیران ورزش حرفه‌ای نقش بسیار کلیدی در توسعه‌ی آن دارند و در این دوران، رواج ورزش حرفه‌ای، مدیران حرفه‌ای را می‌طلبد (بل و همکاران^۱، ۲۰۱۳) و مدیریت، مهم‌ترین عامل راهبردی شکست و موفقیت در هر سطحی از عملکرد سازمان‌ها، می‌باشند (کارگر و همکاران، ۱۳۹۱). شایستگی در تمام سطوح ورزش کشور باید مدنظر قرار گیرد و آنچه مهم می‌باشد این است که این امر باید از بالاترین سطح شروع شود و برای تحقق اهداف سازمانی می‌بایست افرادی لایق و کاردان در راس امور قرار گیرند؛ بدیهی است که به جز یک مدیر شایسته، شخص دیگری توانایی تحقق انتظارات یک سازمان را نخواهد داشت و مدیر شایسته باید دارای دانش مدیریت باشد و از تجارب خود به خوبی بهره برد (هنری و همکاران، ۱۳۹۶). برای از بین بردن فساد در فوتبال ایران وجود مدیر قوی و شایسته که به دنبال مبارزه با آن باشد یکی از ضروریات در این زمینه می‌باشد و بدون وجود آن از بین بردن فساد امری بسیار دشوار می‌باشد؛ این مدیریت نه تنها شامل مدیران فوتبال کشور می‌شود بلکه مدیران و روسای تمام دستگاه‌های مرتبط با مبارزه با فساد در کشور باید تلاش خود را از بین بردن فساد در فوتبال به کار گیرند. در هر شرایطی این مدیران هر سازمان هستند که فعالیت سایر کارکنان را سمت و سو می‌دهند و به همین دلیل مدیران برای مبارزه با فساد در فوتبال کشور باید سازمان‌های تحت نظر خود را به سمت از بین بردن فساد در فوتبال جهت دهند.

بنابراین با توجه به نتایج این تحقیق می‌توان گفت در فوتبال ایران عزمی جهت

۱ . Bell, Brooks, & Markham

- Honary, H., Raji, A., Momeni Far, F (2017). Build and validate core competencies tools for sports and youth managers. *sport management studies*, 43, 141-160. [Persian]
- Hwang, G. (2016). Understanding Sport Corruption: An Examination of People's Perceptions Toward Corruptions. *Psychology*, 6(4), 250-257.
- Jasbi, A. (1992). Organizational supervision and control in islam. *process management & development journal*, 6(3), 38-59. [Persian]
- Kargar, GA., Keshkar., S., Khosravi Rad, Ba (2012). Investigating conditions of managers' appointments in the management posts of the sport centers of tehran universities. *Journal of Sport Economics and Marketing*, 1(4), 55-72. [Persian]
- Khandan, A. (2016). Political and administrative corruption: interactions and the role of social factors. *quantitative economics quarterly*, 13(4), 19-44. [Persian]
- Khezri, M., Torbati Moghadam, F; Nazari, MR (2011). Identifying the areas of economic corruption in government tenders. *comparative economics*, 2(1), 63-86. [Persian]
- Kochan, N., & Goodyear, R. (2011). Corruption: The new corporate challenge: Palgrave Macmillan. Pp: 128.
- Maennig, W. (2005). Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures. *European Sport Management Quartely*, 5(2), 187-225.
- Maennig, W. (2008). Corruption in international sports and how it may be combated. *International Association of Sports Economists & North American Association of Sports Economists, Working Paper Series*, 08-13.
- management thought*, 4(2), 129-147. [Persian]
- Bell, A. Brooks, C., & Markham, T. (2013). The performance of football club managers: skill or luck? *Cogent Economics & Finance*, 1(1), 19-30.
- Boeri, T., & Severgnini, B. (2013). Match rigging in Italian professional soccer: the economic determinants of corruption Match-Fixing in International Sports (pp. 101-112): Springer.
- Bottino, T. (2014). Brazil's Approach to Battling Soccer Corruption Through Anti-Money Laundering Legislation. *Sw. J. Int'l L.*, 21, 125.
- Bricknell, S. (2015). Corruption in Australian sport. *Trends and issues in crime and criminal justice*. (490), 1.
- Chiweshe, K. M. (2014). The problem with African football: corruption and the (under) development of the game on the continent. *African Sports Law and Business Bulletin*, 2, 27-33.
- Di Ronco, A., & Lavorgna, A. (2015). Fair play? Not so much: Corruption in the Italian football. *Trends in organized crime*, 18(3), 176-195.
- Farrokh Seresht, B. (2004). Investigating factors influencing corruption to provide a model to reduce its impacts on the development process of the islamic republic of iran. *management knowledge*, 14(4), 65-84. [Persian]
- Gorse, S., & Chadwick, S. (2010). Conceptualising corruption in sport: Implications for sponsorship programmes. *The European Business Review*, 40-45.
- Heshmatzadeh, MB., Akramian, SMH (2015). The relationship between sport and politics using anthony gramsci's theory. *international and political approaches*, 7(1), 10-35. [Persian]

- Sepahvand, R., Aref nezhad, M., Sepahvand, M., Fathi Chegni, F. (2018). The effect of structural capital on reducing corruption by mediating the role of individual motives for corruption (case study: kerman province governmental organizations). *public management quarterly*, 10(4), 582-604. [Persian]
- Shabani Bahar, GH., Izadi, A., Goodarzi, M., Honari, H. (2017). Formulation of swot marketing strategy for iranian premier league clubs. *applied research in sport sciences*, 6(2), 11-24. [Persian]
- Shafiei, Sh., Afroozeh, H (2018). Identifying and explaining the factors influencing corruption in iranian football. *sport management studies*, 47, 39-66. [Persian]
- Shahsavand, H., Saabani, A; Gomar, Kh. (2013). Challenges of soccer sport in iran. *second international congress of science and football, tehran*, 2. [Persian]
- Treisman, D. (2000). The causes of corruption: a cross-national study. *Journal of public economics*, 76(3), 399-457.
- Wei, L. V (2015). The Discussion of the Causes of Professional Sport Corruption in China. *Journal of Xi'an Physical Education University*. 2, 3.
- Zare, A., Heydari nezhad, S., Shatab Bushehri, N. (2016). Factors influencing administrative corruption and its control methods in the ministry of sport and youth. *organizational behavior management studies in sport*, 3(12), 45-55. [Persian].
- Manoli, A. E., Antonopoulos, G. A., & Bairner, A. (2019). The inevitability of corruption in Greek football. *Soccer & Society*, 20(2), 199-215.
- Masters, A. (2015). Corruption in sport: From the playing field to the field of policy. *Policy and Society*, 34(2), 111-123.
- Najafi Kalori, M., Goudarzi, M., Farahani, A., Ismaili Bidhendi, H. (2012). Causes of corruption in sports organizations (case study of corruption in the football federation of the islamic republic of iran). *sport management studies*, 14, 109-122. [Persian]
- Nassif, N. (2014). Corruption in Sport. *Middle East Law and Governance*, 6(2), pp: 123-140.
- Rabiee, A., Asef, H (2012). The role of organizational culture in preventing corruption. *government management*, 4(10), 45-58. [Persian]
- Rahnavard, F., Taherpour kalantari, H., Rashidi, A. (2010). Identify the factors that influence corruption among executive staff. *journal of executive management*, 10(1), 35-52. [Persian]
- Razaghi, ME., Ramezani nezhad, R., Mehrabi, Q (2014). Investigating effective dimensions of administrative corruption in football. *modern approaches to sport management*, 2(7), 41-52. [Persian]
- Sabaghian, A. (2015). Sport diplomacy. *studies in culture and communication*, 6(21), 131-151. [Persian]

The Causes Of Corruption In Iranian Football

Abolfazl Darvishi*¹, Arman Taheri², Morteza Dousti³

Received: Feb 15, 2019

Accepted: Aug 11, 2019

Abstract

Objective: The purpose of this study is to identify the causes of corruption in Iranian football.

Methodology: This research is applied and its method is mixed. Sampling method was purposeful and available. The statistical population of the study consisted of Iran's managers, coaches, players, pioneers and referees. In the first stage, factors were identified by use interviews with 17 people from the statistical population. In the second phase, the identified factors in interview, reviewed by the Delphi group (20 people) and in two stages; at this stage, factors that had at least 60% positive response remained for the next step. In the final stage, the ranking of the identified factors in two stages before was done using Likert Five-Point Questionnaire. The validity of the questionnaire was obtained by the sports management professors and its reliability through Cronbach's alpha ($\alpha = 0.86$). For ranking the factors was used of Friedman test in format of SPSS software.

Results: According to the findings of this research, the most important factors of corruption in Iranian football were respectively, the lack of collective will to fight corruption, Circulation lots of money and without plans in football, Inadequate monitoring and inappropriate control, Intervention political and mismanagement in dealing with corruption.

Conclusion: Therefore, according to the results of this research, it can be said that there is no determination in the Iranian football for a fundamental struggle with corruption, and this is the reason for the lack of adequate supervision.

Keywords: Corruption, factors, football, Iran, Mixed method.

1. Ph.D Student in Sport Management, Mazandaran University, Babolsar, Iran 2. Ph.D. Student of Sport Management, North University, Amol, Iran. 3. Associate Professor of Sport Management, Mazandaran University, Babolsar, Iran

* Corresponding author's e-mail address: abolfazl446@yahoo.com